

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. Š.**, bytom T., proti žalovanej: **Rapid life životná poisťovňa, a.s.**, so sídlom Garbiarska 2, 040 71, Košice, IČO: 31 690 904, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom, so sídlom na ulici Boženy Němcovej 22, 040 01 Košice, **o určenie neplatnosti ukončenia poistného vzťahu**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C/166/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. marca 2013, sp. zn. 2 Co/22/2012, takto

r o z h o d o l :

Návrh na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a .**

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I (ďalej len súd prvého stupňa) rozsudkom z 24. novembra 2011, č. k. 15 C 166/2008–262 pripustil zmenu návrhu v zmysle podania žalobcu z 2. novembra 2011, predloženom súdu na pojednávaní dňa 8. novembra 2011. Určil, že ukončenie poistného vzťahu žalovanou na základe poistnej zmluvy UDP-K č. 5018900006 zo dňa 11. decembra 1996 je neplatné a poistný vzťah trvá. Vo výroku uznesenia uviedol, že o trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením. Dospel k záveru, že žaloba je dôvodná, pretože žalobca mal naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že bez autoritatívneho rozhodnutia súdu žalobca nevie, či poistný vzťah so žalovanou trvá, a či v budúcnosti, kedy má žalovaná vyplatiť v zmluve dohodnuté poistné plnenie, bude aj žalovanou (poistiteľom) vyplatené. Poukázal na ust. § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a dospel k záveru, že právny úkon, uzavretý účastníkmi konania je riadny a platne uzavretý. Z jeho obsahu vyplynulo, že ide o pomenovanú – poistnú zmluvu,

ktorej vznik, zmena, zánik a podmienky sú upravené v Občianskom zákonníku. Spôsoby zániku poistenia upravuje Občiansky zákonník v ustanoveniach § 800 až 802. Dokazovaním bolo preukázané, že žalovaná listom z 23. júna 2008 oznámila žalobcovi zánik poistenia, s poukazom na Všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie (čl. 11 ods. 2), ktoré sú rovnako záväzné pre obidve zmluvné strany. Súd prvého stupňa mal ďalej za preukázané, že žalobca žalovanú nikdy nepožiadaval o zrušenie poistnej zmluvy. Žalobca ako poistník nikdy neadresoval žalovanej úkon, ktorým by prejavil svoju vôľu uzavretú poistnú zmluvu zrušiť. Jednostranný právny úkon žalovanej – oznámenie o zániku poistenia nemá podľa súdu prvého stupňa oporu v uzatvorenej poistnej zmluve, v ustanoveniach Občianskeho zákonníka ani vo Všeobecných poistných podmienkach pre životné poistenie (súčasť uzavretej poistnej zmluvy). Uviedol, že žalovaná nemala právo žiadať o zrušenie poistenia s vyplatením odkupnej hodnoty a nespotrebovaného poistného. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s právnou argumentáciou žalovanej spočívajúcou v tvrdení, že skončiť poistenie možno aj inak, ako je upravené v § 800 až § 802 Občianskeho zákonníka. Citovaný zákon jednoznačne zakotvuje nemožnosť vypovedať poistenie osôb, s výnimkou poistenia pre prípad úrazu (§ 800 ods. 3). K tvrdeniam žalovanej o nutnosti zmeny pôvodne uzatvorených zmlúv z dôvodu, že Národná banka Slovenska (ďalej len národná banka) jej na základe vykonanej kontroly, uložila povinnosť vykonať opatrenia smerujúce k náprave, súd prvého stupňa uviedol, že podľa § 31a zákona č. 186/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poisťovňa a pobočka zahraničnej poisťovne boli povinné určiť výšku poistného na základe poistno-matematických metód tak, aby výška poistného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých záväzkov, vrátane tvorby dostatočných technických rezerv a spôsobu ich umiestnenia. Podstatnou skutočnosťou pre rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo to, že zmluvný vzťah vznikol 11. decembra 1996, teda v čase, kedy vyššie citované zákonné ustanovenie ešte nebolo účinné, preto sú účastníci konania viazaní svojimi prejavmi vôle, obsiahnutými v poistnej zmluve uzatvorenej 11. decembra 1996. Žalovaná tvrdila, že v priebehu trvania právneho vzťahu došlo k vzniku takej právnej skutočnosti, ktorá mala za následok zánik právneho vzťahu v dôsledku nemožnosti plnenia, majúci svoj pôvod v zmene právneho predpisu. V danom prípade poistné v prípade poistného produktu UDP-K u žalovanej nebolo vypočítané v súlade s poistno-matematickými metódami, čo vyplynulo zo znaleckého posudku, ktorý v konaní predložila ako aj z Protokolu národnej banky o vykonanom dohľade. Žalovaná tvrdila, že poistné nebolo vypočítané v súlade s poistno-matematickými metódami a preto musela postupovať v súlade so zákonom a bezodkladne zosúladiť svoje právne pomery s novými ustanoveniami zákona o poisťovníctve. Súd prvého

stupňa k tejto námietke žalovanej uviedol, že nie je možné v danom prípade riešiť otázku, ktorá sa týka výlučne vzťahu žalovanej s inými subjektmi takým spôsobom, aby sa ovplyvnila otázka zmluvného vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou a aby dohodnuté plnenie bez toho, že by žalobkyňa akýmkoľvek spôsobom porušila uzavretú poisťnú zmluvu, záviselo a malo závisieť od iných okolností, ako je dodržanie zmluvného záväzku a aplikácia príslušných právnych predpisov. Súd prvého stupňa poukázal na to, že poisťná zmluva, ktorá bola uzatvorená, trvá do 4. decembra 2011. Žalovaná ukončila poisťný vzťah, bez ohľadu na to, že takéto poistenie trvá, jednostranným právnym úkonom. Podľa § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka však plnenie nie je nemožné, ak ho možno uskutočniť aj za sťažených podmienok s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase. V napadnutom rozhodnutí súd prvého stupňa uviedol, že poistenie trvá, otázka možnosti, či nemožnosti plnenia neprichádza do úvahy tak, ako to uvádza žalovaná vo svojich tvrdeniach, na viac nie je nesolventným subjektom. Z obsahu správneho spisu Národnej banky Slovenska č. 52/1024/1995, ktorý si vyžiadala súd prvého stupňa na návrh žalovanej, zistil, že dohľad vykonávaný Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo financií), teda pred zmenou právneho predpisu, nevykazoval žiadne nedostatky a na základe výsledkov takéhoto dohľadu nebolo treba nič meniť ani na poisťno-matematických výpočtoch ani na iných podmienkach existujúcich zmluvných vzťahov. Podľa názoru súdu prvého stupňa skutočnosť, či bolo rozhodnutie ministerstva financií vo vzťahu k žalovanej správne, nemôže nič meniť na skutočnosti posudzovania právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou o existencii, prípadne zániku konkrétneho zmluvného vzťahu.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len krajský súd) rozsudkom zo 14. marca 2013 sp. zn. 2 Co 22/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd prejednal odvolanie žalovanej proti rozhodnutiu vo veci samej, teda proti výroku o určení, že ukončenie poisťného vzťahu je neplatné a poisťný vzťah trvá a podľa § 212 ods. 1, 3 v spojení s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že neboli dôvody ani pre zmenu, ani pre zrušenie tejto časti rozhodnutia. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, zároveň uviedol, že žalobkyňa má v tomto konaní naliehavý právny záujem na určení, že ukončenie poisťného vzťahu je neplatné a poisťný vzťah trvá, a to aj napriek tomu, že už má nárok na poisťné plnenie a už môže žiadať o vyplatenie poisťného pre prípad dožitia, keďže zmluva bola dohodnutá na dobu 10 rokov, ktorá doba uplynula 4. decembra 2011. Odvolací súd vychádzal z toho, že rozhodnutie o tom, že poisťný

vzťah trvá, vytvorí pevný základ pre riešenie vzťahov do budúcnosti, keďže žalovaná odmietala plniť z dôvodu zániku poistenia. Zároveň uviedol, že pokiaľ ide o použitie ustanovenia § 575 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka o nemožnosti plnenia, stotožňuje sa s názorom súdu prvého stupňa, že žalovaná nepreukázala nemožnosť plniť z predmetnej zmluvy, preto z toho dôvodu nedošlo k zániku poistenia. Dôvody uvádzané žalovanou podľa názoru odvolacieho súdu nespôsobujú nemožnosť plniť z poistnej zmluvy, pretože prípadnú nedostatočnú výšku technických rezerv na životné poistenie môže žalovaná vykryť inými spôsobmi ako zmenou poistnej zmluvy, ktorú navrhla žalobkyni. Pokiaľ fakticky a právne môže byť záväzok splniteľný, sťaženie podmienok splnenia, resp. to, že plniť možno len s väčšími nákladmi, nemá podľa neho za následok zánik záväzku (§ 575 ods. 2 OZ). Ďalej uviedol, že skutočnosť, že Ministerstvo financií v roku 1995 schválilo nesprávne určené poistné pri produkte UDP-K, nemôže spôsobiť neplatnosť zmluvy medzi týmito účastníkmi, lebo išlo o vzťah medzi inými subjektmi tak, ako to uviedol súd prvého stupňa a nie o vzťah zmluvný, v ktorom v zmysle ustanovenia § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka, môžu účastníci vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že z ustanovenia § 70a zákona č. 186/2004 Z. z., podľa ktorého sú poisťovne povinné zosúladiť svoje právne pomery s ustanoveniami zákona, najneskôr do 30. apríla 2005, nemožno usúdiť, že sa môžu upraviť inak právne vzťahy, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona a boli upravené dohodou strán. Podľa odvolacieho súdu aj podľa ustanovenia § 67 uvedeného zákona vznik právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Na týchto právnych predpisoch a z nich vyplývajúcich skutočnosti nemôže podľa neho nič zmeniť ani záver národnej banky o vykonanom dohľade o tom, aby výška poistného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých záväzkov, nemôže zaväzovať účastníkov spätne, ani riešiť ich právne vzťahy vzniknuté ešte v roku 1996. Preto podľa odvolacieho súdu súd prvého stupňa správne rozhodol v napadnutom výroku, a tak ho ako vecne správny potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, a to proti výroku o potvrdení prvostupňového rozhodnutia, podala dovolanie žalovaná, v ktorom žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne žiadala, aby dovolací súd rozhodnutia súdov nižšieho stupňa zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalobcu zaviazne na náhradu trov konania. Dovolanie odôvodnila v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., pretože v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. f/ O.s.p., čím sa žalovanej postupom súdu odňala možnosť konať

pred súdom, na základe toho, že nižšie súdy opomenuli v rámci vykonávania dôkazov listinami správny procesný postup podľa § 129 O.s.p. Ďalej uviedla, že odvolací súd vec v odvolacom konaní posúdil aj podľa právnych ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka teda z pohľadu ustanovení, ktoré neboli predmetom právnych úvah pred prvostupňovým súdom bez toho, aby odvolací súd postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Ďalej dovolanie odôvodnila v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., pretože súdy nižšieho stupňa opomenuli svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p. Napokon svoje dovolanie odôvodnila aj v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pretože rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Žalovaná zároveň navrhla prerušiť konanie o jej dovolaní do skončenia konania o dovolaní vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod č.k. 2 Cdo 110/2013 a návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu až do rozhodnutia dovolacieho súdu o tomto dovolaní. Žalovaná v rámci obsahovo totožného sporu podala dovolanie proti súdnym rozhodnutiam po tom, čo odvolací súd v inom rozsudku svojim výrokom pripustil dovolací dôvod pre riešenie čiastkovej otázky zásadného významu, čím tak vyhovel návrhu žalovanej v danom konaní. Podľa žalovanej môže mať konečné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky význam aj pre predmetné dovolacie konanie, čo podľa jej názoru opodstatňuje prerušenie dovolacieho konania. Predpokladá, že v dovolacom konaní dovolací súd vysloví, že v poisťných zmluvách uzavretých medzi ňou a jeho klientmi je právne významný zásah verejného práva postupom kontrolných orgánov verejnej moci u odporcu na súkromnoprávne vzťahy s klientmi s následkami pri vzniku, zmene a zániku týchto vzťahov.

Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) po tom čo nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p., skúmal, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania.

Podľa § 243c O.s.p. pre konanie na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné; ustanovenia § 92

ods. 1 a 4 a § 95 však pre konanie na dovolacom súde neplatia. Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. súd konanie preruší, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. ide o fakultatívne prerušenie občianskeho súdneho konania, čo znamená, že súd v tomto prípade (na rozdiel od situácie upravenej v § 109 ods. 1 písm. b/ prvá veta O.s.p., kedy je povinný prerušiť svoje konanie, lebo jeho rozhodnutie závisí od otázky, ktorú v tomto konaní nie je oprávnený riešiť) nemusí (nie je povinný) konanie prerušiť ani vtedy, ak prebieha iné občianske súdne konanie, kde sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre výsledok jeho konania, (podobne aj R 34/2011 - prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. závisí od úvahy súdu a je upravené len ako procesná možnosť súdu, nie však jeho povinnosť, ak súd konanie podľa uvedeného zákonného ustanovenia nepreruší, neodníme účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.).

V danom prípade predmetom sporu bolo určenie neplatnosti ukončenia poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou č. 5018900006, uzavretou medzi žalobcom a žalovanou, a že poistný vzťah medzi žalobcom a žalovanou, aj po oznámení zániku zo strany žalovanej naďalej trvá. Túto otázku súdy nižších stupňov posudzovali podľa ustanovení § 800 a nasl. Občianskeho zákonníka a ustanovení Všeobecných poistných podmienok, ktoré boli súčasťou poistnej zmluvy. Preto otázka, riešená v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 110/2013 (do skončenia ktorého navrhuje žalovaná toto konanie prerušiť), nie je otázkou majúcou podstatný vplyv a význam pre rozhodnutie v danej veci, tak ako to požaduje ust. § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Dôvodnou by takáto otázka bola, ak by išlo o spor medzi žalovanou a orgánom dohľadu nad finančným trhom, v predmetnom konaní ale ide o súkromnoprávnu vec. Pre určenie, či právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou trvá, nie je právne významné posúdenie vzťahu medzi orgánom dohľadu nad finančným trhom a žalovanou.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že nie je daný dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené návrhu žalovanej na prerušenie dovolacieho konania (§ 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolací súd vzhľadom na to návrh zamietol.

V ďalšom dovolací súd skúmal, či dovolanie žalovanej smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V predmetnej veci nie je dovolaním žalovanej napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Procesnú prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku žalovanej by zakladala len prípadná procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je odvolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na uvedenú povinnosť sa odvolací súd neobmedzil len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa – a to aj vzhľadom na obsah dovolania – zaoberal tiež otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho

súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej (niektorým) z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver dovolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. Mimoriadnosť dovolania ako opravného prostriedku, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, sa prejavuje aj v tom, že jeho prípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. je spojená výlučne len s najzávažnejšími, v ňom taxatívne vymenovanými procesnými vadami zakladajúcimi tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) nezakladajú prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa uvedeného ustanovenia.

So zreteľom na žalovanou tvrdené dôvody prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalovanej, že v prejednávanej veci jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalovaná namietala odňatie možnosti konať pred súdom na základe toho, že sudy nižšieho stupňa opomenuli v rámci vykonávania dôkazov listinami správny procesný postup podľa ustanovenia § 129 O.s.p. V zmysle ustanovenia § 129 ods. 1 O.s.p. sa dôkaz listinou vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

Opomenutie správneho procesného postupu podľa ustanovenia § 129 O.s.p. žalovaná vyčítala súdu prvého stupňa už v odvolacom konaní. V prejednávanej veci mal odvolací súd v čase rozhodovania (ako to vyplýva z jeho rozhodnutia) za to, že súd prvého stupňa

dokazovanie vykonal v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci, preto nepovažoval za potrebné dokazovanie doplniť alebo zopakovať, keď konštatoval, že rozsudok okresného súdu vo veci samej je potrebné podľa ust. § 219 ods.1 O.s.p. ako vecne správne potvrdiť. Rovnako v konaní pred súdom prvého stupňa súd nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p., a vo veci nebol daný ani dôležitý verejný záujem v zmysle vyššie uvedeného výkladu. Okresný súd na pojednávaní 8. novembra 2011 oboznámil obsah listinných dôkazov obsiahnutých v spise, a to každý jednotlivu, pričom postupoval podľa ustanovenia § 129 ods. 1 O.s.p. Následne poučil účastníkov podľa ustanovenia § 120 ods. 4 O.s.p. s tým, že prítomní právni zástupcovia účastníkov zhodne predniesli, že návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. Účastníci konania sa mali možnosť k vykonanému dokazovaniu vyjadriť, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Túto možnosť, tak ako to vyplýva zo zápisnice o pojednávaní z 8. novembra 2011, nevyužili. Tvrdená vada v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá mala spočívať práve v nedodržaní správneho procesného postupu podľa ustanovenia § 129 O.s.p. súdmi nižšieho stupňa, preto konania na týchto súdoch nezačala.

K tomu treba uviesť, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení, nie však procesnú vadu podľa § 237 O.s.p. K rovnakým záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutiach R 37/1995, R 125/1999 (ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.). Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázkami, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (porovnaj I. ÚS 52/03).

Súd účastníkovi neodníme možnosť konať pred ním ani tým, že nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov. Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivu a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

K odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom malo dôjsť aj tým, že postup odvolacieho súdu bol prekvapivý. Žalovaná uviedla, že odvolací súd vec posúdil aj podľa právnych ustanovení § 797 a nasl. O.z., teda z pohľadu ustanovení, ktoré neboli predmetom

právných úvah pred súdom prvého stupňa bez toho, aby odvolací súd postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p.

V zmysle ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch, než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené na nepredvídateľne iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011).

K tvrdeniu žalovanej, ktorá uviedla, že odvolací súd vec v odvolacom konaní posúdil aj podľa ustanovení § 797 O.z., teda z pohľadu ustanovení, ktoré nemali byť predmetom právnych úvah pred prvostupňovým súdom bez toho, aby odvolací súd postupoval podľa ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p., dovolací súd uvádza, že odvolací súd na toto ustanovenie v napadnutom rozhodnutí nepoukazoval ani neaplikoval. Naopak, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozhodujúce pre posúdenie veci bolo predovšetkým ustanovenie § 575 O.z., ktorým sa riadne zaoberal a jeho aplikáciu rovnako vyhodnotil prvostupňový aj odvolací súd. V odôvodnení uviedol, že pokiaľ ide o použitie ustanovenia § 575 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka o nemožnosti plnenia, odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že žalovaná nepreukázala nemožnosť plniť z predmetu zmluvy, preto z toho dôvodu nedošlo k zániku poistenia. Dôvody uvádzané žalovanou podľa odvolacieho súdu nespôsobujú nemožnosť plniť z poistnej zmluvy, pretože prípadnú nedostatočnú výšku technických rezerv na životné poistenie môže žalovaná vykryť inými spôsobmi ako zmenou poistnej zmluvy, ktorú navrhla žalobkyni. Pokiaľ fakticky a právne môže byť záväzok

splniteľný, sťaženie podmienok plnenia, resp. to, že plniť možno len s väčšími nákladmi, nemá za následok zánik záväzku (§ 575 ods. 2 OZ). Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvého stupňa správne rozhodol v napadnutom výroku, a preto ho odvolací súd potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny. Odvolací súd preto v súdnej veci nemal prečo postupovať v zmysle ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. Vo vzťahu k žalovanej nedošlo postupom odvolacieho súdu k odňatiu možnosti pred ním konať z dôvodu, že svoje rozhodnutie založil nečakane na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa. Odvolací súd, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vychádzal z rovnakého právneho záveru, ktorý má svoj základ v skutočnostiach, ktoré boli tvrdené účastníkmi konania. V rozhodnutí odvolacieho súdu preto nešlo o tzv. prekvapivé rozhodnutie, ktoré by viedlo k porušeniu procesných práv žalobcu skutkovo a právne argumentovať ohľadne právneho posúdenia, prípadne vyjadriť sa podľa § 118 ods. 3 O.s.p.

Žalovaná v dovolaní ďalej namietala, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pretože súdy nižšieho stupňa opomenuli svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p. Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tohto tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Záverom dovolací súd k námietkam žalovanej ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia. I keby tvrdenia žalovanej boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalovanou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale

prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné O taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo.

Keďže v danej veci nie je dovolanie podľa § 238 O.s.p. prípustné a vada konania v zmysle § 237 O.s.p. zistená nebola, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný, odmietol. Vzhľadom na úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky však žalobkyni žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2015

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová